

Gunnar Elstad:

Gud leder ved sitt ord.

Bibelen sier mye om ledelse. Gud har gitt oss mange løfter, og det er både godt og trygt å få ta dem til seg.

Mange opplever imidlertid dette med ledelse som noe veldig vanskelig. De vil så gjerne være i Guds plan, men de synes det er så vanskelig å finne ut hva som er Guds vilje. Resultater er at de liksom ikke tør å ta noe valg av frykt for å velge feil, eller de velger men går med konstant dårlig samvittighet og lurer på om de har gjort noe Gud ikke har behag i.

Dernest er dette et populært tema. Det er ikke kommet ut så rent få bøker som vil gi veiledning på dette området. Men alle bøkene er ikke like sunne, og det er også en grunn til at vi bør si litt om et tema som dette.

Før vi går videre: Denne korte artikkelen gjør ikke engang noe forsøk på å få med seg alt som kan sies om ledelse. Den vil kun si litt om en del ting som ofte er litt vanskelig for en del kristne.

GUD ØNSKER Å LEDE OSS!

Dette sies klart og umisforståelig i Salme 25: "God og rettviss er Herren; derfor viser han syndere veien. Han leder de arme til det som er rett, og lærer de hjelpeløse sin vei. Alle Herrens stier er miskunn og trofasthet mot dem som holder hans pakt og hans bud" (v 8-10).

Legg merke til at Gud viser "syndere" veien. Hadde vi måttet være feilfrie eller syndfrie for å bli ledet, var det ikke mange av oss som ville få oppleve det.

Salme 32 utdyper dette temaet litt mer for oss. Denne salmen forteller oss at når våre synder er bekjent og oppgjort, blir det godt å leve. Nettopp i denne sammenhengen sier Gud: "Jeg vil lære deg og vise deg den veien du skal gå. Jeg lar mitt øye hvile på deg og gir deg fred" (v 8). Der synden er bekjent, der er forutsetningene til stede for at Gud skal lede.

Dersom vi derimot nekter å bekjenne våre synder, kan vi ikke regne med ledelse. "Hadde jeg hatt urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg" (Sal 66,18).

Gud leder syndere. Lever vi i lyset, skal vi få slippe å være redd for at han ikke vil lede oss.

Legg merke til at de bibelstedene som sier noe om ledelse, aldri antyder at dette temaet er noe særlig problematisk. Mange kristne snakker derimot om ledelse som et slags vanskelig rebusløp. Gud har nok en plan for våre liv, men planen er dessverre så vanskelig å finne ut av. Så leter vi etter mulige "tegn" i form av merkelige sammentreff, vage følelser og tilfeldige bibelvers som "kommer for oss". Og det blir ikke lettere når vi en dag synes at vi ser et tegn som leder oss en retning og neste dag ser et tegn som synes å lede i en annen retning. Det hele blir ganske anstrengende.

Da kan det være nyttig å legge merke til at når Bibelen forteller oss om mennesker som Gud fikk lede på en spesiell måte, sies det aldri noe om at disse menneskene anstrengte seg så veldig for å finne ut hva Gud ville med dem. Det fortelles bare kort og klart at Gud ledet dem, uten noen spesiell innsats fra deres side. Det er kanskje en grunn til at vi bør bli litt skeptiske dersom noen gir oss en veiledning som legger stor vekt på alt det vi må gjøre og passe på dersom vi skal bli ledet av Gud.

GUD KAN LEDE PÅ MANGE MÅTER

Legg merke til at vi sier at Gud "kan" lede på mange forskjellige måter. Han kan lede ved hjelp av drømmer, visjoner og tegn. Men dermed har vi ikke sagt at det er slik han som regel gjør det, og vi har slett ikke sagt at det er på den måten han har lovet å lede oss.

Og nå kommer vi inn på noe viktig: Har jeg avtalt med noen at vi skal møtes øverst i Kirkegaten, vil det være mest fornuftig at jeg stiller meg opp øverst i Kirkegaten - vel og merke dersom jeg ønsker å møte denne personen. Selvsagt kunne jeg stille meg nederst i Kongens gt og satse på at han kom forbi der. Det kunne selvsagt hende at han gjorde det, men siden vi på ingen måte hadde noen avtale om det, ville det ikke være noe særlig lurt av meg å stille meg der.

Altså: Legg merke til hvilke løfter Gud har gitt når det gjelder ledelse. Ha forventning om at han vil oppfylle de løftene, men ha ikke for store forventninger om at han skal lede deg på så mange andre måter.

GUD LEDER VED SITTE ORD

Den aller viktigste form for ledelse får vi gjennom Guds ord. Ordet lærer oss nemlig hva som er rett og galt, hva som behager Gud og hva som er til velsignelse for vår neste. "Hvordan skal den unge holde sin sti ren? Ved å holde seg til dine ord". "I hjertet har jeg gjemt ditt ord, så jeg ikke skal synde mot deg" (Sal 119, 9 og 11).

Det å sette seg inn i Guds ord, er som å lære seg trafikkreglene når vi skal lære å kjøre bil. Kan vi trafikkreglene, vet vi litt om hvordan vi skal kjøre rett i et hvilket som helst gatekryss, en hvilken som helst rundkjøring og på hvilken som helst forkjøringsvei. Da vet vi litt om hva hensynsfull kjøring er, og hvordan vi skal kjøre for at det ikke skal oppstå unødige farer. Bryter vi trafikkreglene, blir det ikke bare rot, men sjansen øker for at det skal skje ulykker.

Skal jeg kjøre fra Trondheim til Oslo, sier ikke trafikkreglene noe som helst om hvor jeg skal kjøre. Jeg kan selv velge om jeg vil kjøre over Dovre eller om jeg vil kjøre gjennom Østerdalen. Trafikkreglene er i høyeste grad opptatt av hvordan jeg kjører, men de er ikke opptatt av hvor jeg kjører.

Eller la oss ta et annet bilde: En god far vil selvfølgelig gi barna sine retningslinjer for hvordan de skal leve. Han ønsker at barna skal lære nestekjærlighet og respektere viktige verdier. Men han ønsker neppe å regulere livet deres i detalj. En god far setter grenser for barna sine, men innenfor disse grensene skal barna lære å ta selvstendige valg.

Det vi nå har sagt, har noe med Guds ledelse å gjøre. Gud er i høyeste grad opptatt av hvordan du lever. Men han er kanskje ikke så opptatt av å regulere alle detaljer i livet ditt. Du kan få et par eksempler på det:

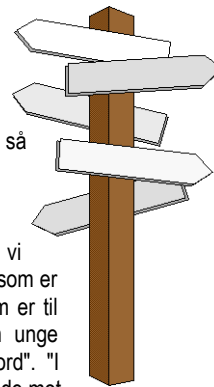
Det står ingen ting i Bibelen om at Gud skal utvelge en ektefelle til deg. Det er riktig at han utvalgte en til Isak, men Bibelen sier ingen steder at han vanligvis gjør det på den måten. Gud er i høyeste grad opptatt av hvordan du finner deg en ektefelle (1 Tess 4,4-5), men det normale er at du velger hvem du vil ha som ektefelle.

Det står heller ikke noe i Bibelen om at Gud vil bestemme hvilket yrke du skal gå inn i. Selvsagt har vi mange eksempler på at han har kalt mennesker til profeter, apostler og evangelister. Men hvor har vi noe eksempel på at han har kalt mennesker spesielt til å gå inn i andre yrker? Det normale er at en selv velger hvilket yrke en vil gå inn i - dersom en da ikke har fått et helt konkret kall til noe bestemt. Utover det å si at vi kan velge selv, må vi også legge til at en kristen skal velge et yrke der han tjener sin neste, ikke bare "tjener på" sin neste.

Kan hende Gud heller ikke er så interessert i hvor du skal være, bare du lever som kristen der du til en hver tid er. Er det ikke rart at mange bruker så mye tid på å be om veiledning til å finne ut hvor i landet de skal bo nå de bruker så liten tid til å be om at Gud bruker dem til å nå de menneskene de til daglig er sammen med? Også her kan vi si at Gud ser ut til å være mer opptatt av hvordan vi lever enn hvor vi lever.

Når vi nå så sterkt har understreket Ordets betydning i forbindelse med ledelse, er det fordi vi ønsker å forhindre at noen tror at andre former for ledelse er mer "åndelige" eller gir bedre resultater. En av grunnene til at vi liker å tro det, kan blant annet være at vi er late. Det krever arbeid å studere Guds ord, på samme måte som det krever arbeid å lese "ABC for førerprøven". Det liker vi ikke. Vi foretrekker enkle og greie patentløsninger eller følelsesmessige opplevelser. (I det hele tatt har vi en merkelig forventning om at vi skal få "enkle" svar på alle vanskelige spørsmål i livet. Men vanskelige spørsmål har sjelden enkle svar, og det kan vi like godt innse først som sist.)

Vi har så altfor lett for å stole mer på følelsene våre enn på Guds Ord. En del snakker om at de "har fått fred for" ett eller annet. Noen sier til å med at de har fått fred for noe som Guds ord sier er direkte galt. Da må de få høre at uansett hva følelsene våre sier, vil Gud aldri

lede oss til noe som ifølge Ordet er galt eller urettferdig. Dersom det er dårlig samsvar mellom det vi føler og det Guds Ord sier, er det alltid følelsene våre det er i veien med.

Den såkalte "Oxford-bevegelsen" hadde følgende råd å gi når noen fikk en innskyttelse og lurte på om det kunne være Guds ledelse: Undersøk om det er absolutt sant, absolutt kjærlig, absolutt rent og absolutt uselvisk (de fire absolutter). Det rådet var veldig godt. Det kan vi si selv om vi som lutheranere har en mistanke om at vi etter syndefallet ikke makter å produsere noe som helst absolutt på noen av disse områdene.

Til sist: Når vi fremhever at Gud leder ved sitt ord, må ikke det oppfattes dit hen at han leder ved å gi oss gode enkeltvers. Djevelen forsøkte å friste Jesus ved å gi ham enkeltvers fra Bibelen, men ellers spiller ikke enkeltvers noen særlig rolle i de eksemplene vi finner. Da ser vi selvsagt bort fra at en kan bli ledet av spesielle formaninger og retningslinjer. Men det blir på samme måten som når vi i trafikken kjører etter en trafikkregel.

GUD LEDER GJENNOM VÅR FORSTAND

"Men stopp litt", er det sikkert noen som sier nå. "Sier ikke Bibelen nettopp at vi ikke skal stole på vår forstand? 'Sett ikke lit til ditt vett', står det da vitterlig i Ordspr 3,5".

Den som sier dette, har så avgjort et poeng. Syndefallet har preget vår forstand, og det miljøet vi lever i har også påvirket oss i den grad at det ikke lenger er så naturlig for oss å tenke slik Guds ord tenker. Men det er ikke bare vår forstand som er preget av syndefallet. Følelsene og viljen er det også. Det er altså ingen grunn til å være mer skeptisk til forstanden enn til følelsene og viljen. Det kan det være grunn til å påpeke overfor mennesker som stoler mer på følelsene sine enn på tankene.

Men Gud ønsker altså å bruke vår forstand. "Brødre, vær nå ikke uforstandige som barn! I ondskap skal dere være små, men voksne i forstand" (1 kor 14,20). Gud kan nemlig prege vår forstand ved sitt ord. Jo mer vi tilegner oss fra Guds ord, jo mer vil vår forstand kunne gi oss veiledning.

Det er med dette som med en hvilken som helst form for utdanning. Har en ikke utdanning, vil en neppe gjøre en god jobb om en blir satt til å konstruere et månelandingsfartøy, uansett om en ellers regnes som både intelligent og forstandig. Men når en har tilegnet seg de kunnskapene som er nødvendig for å gå løs på en slik jobb, med andre ord: når forstanden og intelligensen har fått noe å arbeide med, da har en sjanse til å gjøre et godt arbeid.

En datamaskin produserer ingenting på egen hånd. Den bearbeider utelukkende det den er blitt matet med, men på den måten gjør den en fantastisk jobb. Fornuften kan også gjøre en fantastisk jobb - om Gud får lov til å fortelle deg hva den skal jobbe med og hvordan den skal brukes. Gud ønsker dog ikke å programmere deg, for han har skapt deg til noe langt mer enn en datamaskin.

GUD LEDER GJENNOM RÅD FRA ANDRE

"Dåren holder sin vei for den rette, men vis er den som hører på råd". "Hør på råd og ta imot formaning, så blir du vis til slutt" (Ordsp 12,15 og 19,20).

Det er både riktig og nyttig å søke råd fra andre. Men det er et par ting vi må se opp for også:

Ulike rådgivere vil gi ulike råd. Og det kan lett gå slik at jo flere rådgivere vi oppsøker, jo flere råd vil vi få og jo større sjanse er det for at de er litt motstridende. Da har vi en slem tendens til å velge det rådet som er enklest, eller det vi på forhånd ønsket å få. Vi kan til og med oppsøke den rådgiveren som vi vet bare vil bekrefte våre egne avgjørelser. Da blir det lite nyttig med råd fra andre.

Den neste faren er at vi søker råd fra andre fordi vi ikke er villig til å påta oss ansvaret for våre egne avgjørelser. Mer eller mindre bevisst ønsker vi å ha en eller flere "medskyldige" dersom noe skulle gå galt.

Derfor må vi understreke: Lytt til råd fra andre, men la aldri noen få ta et valg for deg. Valget må du ta selv. Og si aldri at du har sagt eller gjort noe bare fordi en annen rådet deg til det

Når du søker råd, gå da til en som du vet har godt kjennskap til det Guds ord sier. Det er den viktigste forutsetningen for å kunne gi råd. Dernest er det fint om du går til en som kjenner deg og vet hva som er dine sterke og svake sider. Gå for all del ikke til en som du vet snakker deg etter munnen og er redd for å si deg imot.

OM Å TA VALG

Dette bør vi stoppe litt spesielt ved fordi enkelte kristne flykter fra ansvaret som følger med det å måtte ta selvstendige valg. Det å velge, virker både truende og angstskapende. Da lar en heller være å velge, flyter med strømmen og finner en eller annen "åndelig" begrunnelse for at en lever etter mottoet "Det som skjer det skjer". De som snakker mye om ledelse ut fra slike motiver, trenger både hjelp og oppmuntring til å våge å ta valg

Gud har gitt oss visse retningslinjer for livet vårt, eller skal vi si: en ramme. Og innenfor denne rammen, får vi lov til å velge selv, ja vi er faktisk skapt til det.

La oss nok en gang ta for oss et bilde: Du begynner i en større bedrift og blir satt til en oppgave du ikke har noen som helst erfaring med. Da er det være lurt av deg å spørre dine overordnede hver gang du er i tvil om noe. På den måten vil du etter hvert lære ganske meget både om bedriftens målsetning og arbeidsmetoder, og dine overordnede vil sette pris på at du spør. Men i en større bedrift er det mange avgjørelser som må tas, svært mange. Og etter hvert bør du ta flere og flere av dem selv, ellers vil faktisk dine overordnede begynne å synes at du gjør en dårlig jobb. Det er to grøfter du kan falle i. På den ene siden kan du i den grad gå etter din egen nese at bedriftsledelsen føler at du motarbeider den. På den andre siden kan du bli så uselvstendig at det er liten hjelp i å ha deg der.

Et modent menneske er et menneske som våger å ta valg. Selvsagt går det an å gjøre feil. Er en da ydmyk nok til å innrømme det, går det til og med an å lære noe av den feilen. Den største ulykken er ikke at en tar feil. En langt større ulykke er det om en er så redd for å gjøre feil at en for sikkerhets skyld ikke våger å gjøre noe som helst. Da blir en handlingslammet, og en lærer ikke noe. Et menneske som aldri velger av frykt for å ta feil eller av frykt for å bli kritisert av andre, er et menneske som står stille.

Et godt råd til en som kommer til en sjalesørger og spør om hjelp til å finne ut hvilket yrke han skal velge, vil altså være: "Gjør det du har mest lyst til. Velg det yrket du tror du trives med og har best forutsetninger for - dersom da ikke Gud helt tydelig har kalt deg til noe annet".

Og det vil neppe i alle miljøer bli regnet som fromt å si "Jeg har bestemt meg for å bli snekker". En del vil nok være av den mening at en helst skulle si: "Jeg tror Gud vil at jeg skal bli snekker". Men at noe høres "fromt" ut, behøver ikke å bety at det er riktigere.

VÆR FRIMODIG

Gud ønsker å lede deg. Han har lovet det.

Får Guds ord prege deg slik at du vet hva som er rett og galt, viktig og uviktig, verdifullt og mindre verdifullt, da kan du være trygg, du vil aldri komme helt på avveier. Det er denne formen for ledelse som er den vesentligste.

Og leder Gud deg også på andre måter, er det fint. Men det har han altså ikke gitt så klare løfter om.

(De som i Studentlagssammenheng har hørt Ingebjørg Lindheims foredrag om ledelse, vil ikke ha noen vanskeligheter med å kjenne igjen mye av det som er sagt i dette kapitlet. Derfor vil forfatteren gjerne oppgi henne som kilde, uten å gi henne noe som helst ansvar for bearbeidelser, endringer, utelatelser, m.m.).